

JARED: Europos atsakas į lėtinių kvėpavimo sistemos ligų iššūkį

KRISTINA BIEKŠIENĖ
LSMU MA Pulmonologijos klinika

Lėtinės kvėpavimo sistemos ligos šiaudien išlieka viena didžiausių visuomenės sveikatos problemų Europoje. Reikia naujoviškų ir koordinuotų sprendimų. Būtent tokiu tikslu buvo sukurtas JARED (angl. *Joint Action on REspiratory Diseases*) – ambicingas Europos Sąjungos projektas, kuriame dalyvauja ir Lietuva.

INOVATYVUS POŽIŪRIS Į KVĖPAVIMO TAKŲ LIGAS

JARED projektu, kuriam vadovauja prof. dr. Skaidrius Miliauskas, siekiama reikšmingai sumažinti lėtinių kvėpavimo sistemos ligų naštą Europoje. Projektas išsiskiria savo holistiniu požiūriu: jame diegiamos inovatyvios skaitmeninės sveikatos technologijos ankstyvai kvėpavimo ligų diagnostikai, gerinamas diagnostikos priemonių prieinamumas ir stiprinamas sveikatos raštingumas. „Šiandien turime pripažinti, kad efektyviam lėtinių kvėpavimo takų ligų valdymui reikalingas kompleksinis požiūris – nuo ankstyvos diagnostikos iki gydymo personalizavimo“ – teigia Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) Medicinos fakulteto Pulmonologijos klinikos ir projekto JARED vadovas prof. dr. S. Miliauskas.

PRAKTINĖ NAUDA LIETUVOS GYDYTOJAMS PULMONOLOGAMS

Lietuvos gydytojams pulmonologams JARED atveria išskirtines bendradarbiavimo ir profesinio tobulėjimo galimybes. Projekto metu bus sukurtos ir Lietuvoje pritaikytos modernios astmos ir lėtinės obstrukcinės plaučių ligos diagnozavimo bei gydymo metodikos, Lietuvos gydytojai pulmonologai turės prieigą prie naujausių diagnostikos įrankių ir protokolų, bus organizuojami tarptautiniai mokymai ir dalijamasi patirtimi, Lietuva prisidės prie bendrų europinių lėtinių kvėpavimo ligų prevencijos ir gydymo standartų kūrimo. Prof. dr. S. Miliauskas pažymi,

Iš kairės: doc. dr. Kristina Biekšienė, LSMU JARED projekto koordinatė (LSMU Medicinos akademija Pulmonologijos klinika), prof. dr. Ildiko Horvath, JARED projekto vadovė (Nacionalinis Koranyi pulmonologijos institutas, Vengrija), prof. dr. Aurelija Blaževičienė, JARED projekto partnerė (LSMU Medicinos akademija Slaugos klinika)

kad JARED iniciatyvos yra orientuotos į praktiką – siekiama ne tik kurti mokslines rekomendacijas, bet ir užtikrinti, kad jos būtų veiksmingai įgyvendinamos kasdienėje klinikinėje praktikoje.

TARPTAUTINĖ PARTNERYSTĖ

JARED projektas suburia išpūdingą partnerių tinklą. Koordinuojamas Vengrijos Nacionalinio Koranyi pulmonologijos instituto, projektas jungia ekspertus iš 12 šalių, įskaitant prestižines institucijas kaip Istituto Superiore di Sanita (Italija), Terveyden ja Hyvinvoinnin Laitos (Suomija) ir kt. LSMU prisideda formuojant ir įgyvendinant projekto uždavinius. Universiteto patirtis pulmonologijos srityje ir turima ekspertizė leidžia Lietuvai būti matomai tarptautinėje arenoje.

ILGALAIKĖ STRATEGIJA

JARED projektas įdomus tuo, kad numatomas sistemingas įgyvendinimas trimis etapais. Projekto pradžioje bus kuriamos vertinimo sistemos, rengiama mokomoji

JARED projekto pradinio susitikimo Budapešte dalyviai

medžiaga, inicijuojamas suinteresuotų šalių įsitraukimas. Vėliau bus stiprinami sveikatos priežiūros pajėgumai, formuojama visuomenės sveikatos politika, plečiamos prevencinės kvėpavimo sistemos lėtinių ligų programos.

Projekto pabaigoje bus siekiama tvaraus lėtinių kvėpavimo sistemos ligų paplitimo sumažėjimo, pacientų gyvenimo kokybės pagerėjimo ir projekto rezultatų integravimo į ilgalaikes sveikatos politikos programas ir klinikinę praktiką.

NAUJA ERA PULMONOLOGIJOJE

Projektas suteikia ypatingą dėmesį skaitmeninių technologijų integracijai į pulmonologijos praktiką. Numatoma, kad strateginis skaitmeninių sveikatos sprendimų taikymas lems geresnius sveikatos rezultatus sergantiesiems lėtinėmis kvėpavimo sistemos ligomis. JARED projekto sėkmė gali tapti pavyzdžiu, kaip tarptautinis bendradarbiavimas sveikatos priežiūros srityje gali duoti apčiuopiamų rezultatų kasdienėje klini-

kinėje praktikoje. O Lietuvos gydytojams pulmonologams – tai galimybė ne tik semtis patirties iš Europos kolegų, bet ir prisidėti kuriant pulmonologijos ateitį kontinente.

JARED projektas finansuojamas *EU4Health* programos (2021–2027 m.) lėšomis, kuriai skirta beveik 5,3 mlrd. eurų. JARED tampa svarbia investicija į Europos gyventojų kvėpavimo sistemos sveikatą – investicija, kurios rezultatais naudosis ir Lietuvos pacientai. *Join Action* (liet. jungtiniai veiksmai) projektai, finansuojami HADEA (Europos sveikatos ir skaitmeninės vykdomosios įstaigos, angl. *European Health and Digital Executive Agency*). Šių projektų esmė – kurti ilgalaikį ir tvarų bendradarbiavimą sveikatos srityje, kad būtų pasiekti bendri Europos Sąjungos sveikatos politikos tikslai. HADEA finansuoja šiuos projektus kaip dalį *EU4Health* programos (2021–2027 m.), kuri yra ketvirtoji Europos Sąjungos sveikatos programa ir didžiausias Europos Sąjungos sveikatos srities veiksmas su beveik 5,3 mlrd. eurų biudžetu.

